

SANOISTA TEKUIHIN

VÄHÄT VALITAN – ALBUMIN SANOITUKSIEN TUOTANTO

Timo Leskinen

Opinnäytetyö
Tammikuu 2011
Viestinnän koulutusohjelma
Digitaalisen äänen ja kaupallisen
musiikin suuntautumisvaihtoehto
Tampereen ammattikorkeakoulu

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU

Tampere University of Applied Sciences

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelma
Digitaalisen äänen ja kaupallisen musiikin suuntautumisvaihtoehto

TIMO LESKINEN:

Sanoista tekoihin – Vähät Valitan – albumin sanoitusten tuotanto

Opinnäytetyö 36s., liitteet 4 s.
Tammikuu 2011

Opinnäytetyöni tarkastelee ja analysoi kolmea sanoittamaani rap-kappaletta Timi Lexikon - Vähät valitan -albumilta, jonka on julkaissut KHY Suomen Musiikki, jakelijanaan Warner Music Finland. Yksi kappaleista, Reivaa, päätyi mm. Radiokanava YleX:n soittolistalle sekä useammallekin kokoelmalevyille. Lisäksi työni tarkastelee pop-laulujen sanoittamista niin yleisellä tasolla, kuin mahdollisena ammattinakin sekä pitää sisällään A&R Manager Janne Halmkronan sanoituksia koskevan haastattelun.

Laulujen sanoittaminen on kutsumusammattini, jonka työllistämismahdollisuuksista tahdoin ottaa selvää. Halusin myös kehittää itseäni sanoittajana ja tiedostaa miksi olen tehnyt minkäkin ratkaisun kirjoittaessani sanoituksia albumilleni. Nämä tavoitteet myös saavutin. Tunnen sanoitusten reittivaihtoehtoja kotitietokoneen kiintolevyiltä julkaistuille äänitteille sekä soittolistoille. Tiedän myös kehittyneeni itse sanoittajana tarkasteltuani analyyttisesti ja objektiivisesti kirjoittamiani sanoituksia.

ABSTRACT

Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Media
Digital Sound and Commercial Music

TIMO LESKINEN:

Sanoista tekoihin (From Words to Action) – Producing Lyrics for the Album Vähät Valitan

Bachelor's thesis 36 pages
January 2011

My bachelor's thesis discusses and analyzes three of the rap lyrics I have written for the album Vähät valitan by Timi Lexikon, released by KHY Suomen Musiikki and distributed by Warner Music Finland. One of the songs, Reivaa, made it to YleX's playlist and ended up into several compilations. This thesis examines the writing of pop songs both generally and as a profession. An interview with A&R Manager Janne Halmkrona about lyrics is also included.

Since writing lyrics is my calling, I wanted to find out about the employment opportunities for songwriters. I also wanted to improve my writing skills by becoming aware of the decisions I have made when writing the songs for my album. These are the goals I have achieved. I now know the possible routes for lyrics from home computers onto released recordings and public playlists. I know I have developed myself as a songwriter since I have studied my lyrics analytically and objectively.

Key words: Songwriting, inspiration, method of writing lyrics

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	5
2 VIITEKEHYS.....	6
2.1 Laulujen sanoittaminen.....	6
2.2 Minä laulunkirjoittajana.....	8
2.2.1 Henkilökohtainen historiani sanoittajana.....	8
2.2.2 Laulunkirjoitustapani.....	9
2.3 Inspiraatio teksteihin.....	10
3 LAULUNTEKSTIENI ANALYYTTINEN TARKASTELU.....	12
3.1 Reivaa.....	12
3.1.1 Ensimmäinen säkeistö.....	13
3.1.2 Kertosäe.....	14
3.1.3 Toinen säkeistö.....	14
3.1.4 Kolmas säkeistö.....	16
3.2 Rooli.....	17
3.2.1 Ensimmäinen säkeistö.....	18
3.2.2 Kertosäe.....	19
3.2.3 Toinen säkeistö.....	19
3.2.4 Kolmas säkeistö.....	21
3.3 Huasteleppa levveemmin.....	22
3.3.1 Intropuhe ja ensimmäinen säkeistö.....	22
3.3.2 Ensimmäinen kertosäe.....	25
3.3.3 Toinen säkeistö.....	26
3.3.4 Toinen kertosäe.....	27
4 SANOITTAMANI ALBUMIN KAUPALLINEN HYÖDYNTÄMINEN.....	28
5 POHDINTA.....	30
LÄHTEET.....	31
LIITTEET.....	33

1 JOHDANTO

Pohtiessani opinnäytetyöni aihetta, minulla oli monta ajatusta työtä varten. Vaihtoehtona oli raportoida vuosina 2007-2010 tekeillä olleen ”Vähät valitan” -rap-albumini kirjoittamisesta, äänittämisestä sekä levytyssopimuksen hankkimisesta julkaisulle. Toinen vaihtoehto oli kirjoittaa opinnäytetyömme pop/r&b-levyn tekemisestä, yhdessä levyn tuottajakaksikon kanssa, kuvaten prosessi vaihe vaiheelta. Hyviä vaihtoehtoja, mutta albumeiden teosta kirjoitetaan opinnäytetöitä niin monia, että tahdoin keksiä uuden ja oman idean.

Laulujen sanoittaminen on korkeakoulun jälkeisen elämän toiveammattini, joten halusin tutkia mahdollisuuksiani päätyä kirjoittamaan lauluja leipätyökseksi. Työskennellessäni kontaktiopetuksen jälkeen markkinointiassistenttina Sony Music Entertainment Finlandin palveluksessa yhdeksän kuukauden ajan, sain paljon lisää tietoa levy-yhtiöiden toimintatavoista sekä muutaman vinkin myös sanoittajan uralle. Opinnäytetyöni pitääkin sisällään teemoja laulujen sanoittamisesta, niin yleisellä tasolla kuin ammattina, ajatuksia Timi Lexikonin Vähät valitan -albumille päätyneistä sanoituksista ja Sony Music Entertainment Finlandin A&R Janne Halmkronan sanoittamista käsittelevän haastattelun.

Opinnäytetyöni tavoite on tarkastella ja kehittää itseäni sanoittajana. Janne Halmkronan (2010) haastattelun avulla avasin väyliä, joita pitkin tekstit päätyvät sanoittajien pöytälaatikoista artistien levyille.

TYÖVAIHE:	SUUNNITELTU:	TOTEUTUNUT:
Esittelemieni sanoitusten kirjoittaminen	60 tuntia	40 tuntia
Lähdemateriaaliin tutustuminen	150 tuntia	200 tuntia
Opinnäytetyön raportointi	150 tuntia	170 tuntia
Haastattelu vnnä muu työskentely	50 tuntia	60 tuntia

TAULUKKO 1. Suunniteltu ja toteutunut ajankäyttö

2 VIITEKEHYS

2.1 Laulujen sanoittaminen

Laulujen sanoittamiseen pätee sama sääntö kuin hittibiisin tekemiseen: Kumpaankaan ei ole olemassa yhtä oikeaa tai väärää tapaa, niitä on lukemattomia. Hittihakuiseen biisintekoon auttavat innovatiiviset ideat tai uudenlainen lähestymistapa. Toisinaan laulu voi sisältää monia jo vuosikymmentenkin takaa tuttuja fraaseja, mutta löytää silti tiensä kuuntelijoiden sydämiin. Kuten Seremoniamestari ja Sere -artistinimillä tunnettu Matti Huhta toteaa Aamunkoista tähtivyöhön – Laululyriikan fraasikirjassa: Sanan ja sävelen yhteispeli tekee hitin (Huhta 2008, 10).

Tutkielmassani keskityn kuitenkin sävellyksien sijaan pelkkiin sanoituksiin. Sanoituksissa voi ottaa kantaa, välittää tunteita, kosiskella kuulijaa huumorilla tai vaikkapa vain kuvailla arkielämää. Biisin aihekaan ei rajaa menestymismahdollisuuksia. Omaan mieleeni on yhtä lailla lähtemättömästi jäänyt niin Murmurecordingsin otsikkonsa mukaisesti konstailemattomasti istumapaikkaa kuvaileva Sohva, kuin poliittisestikin kantaa ottava Avaimen Roihuvuori-kappale, jossa ei säästellä suoria sanoja oikeistoa eikä vallankahvassa kiinni olevia politikkoja vastaan.

Lopulta laulun suosion päättävät kuitenkin kuulijat. Jos riittävän suuri osa kansasta ottaa laulun omakseen ja saa siitä jonkinlaista sisältöä elämälleen, voi laulun ajatella olevan menestynyt. Menestystä edesauttaa, että laulu on riittävän helppo ison kuuntelijakohderyhmän saavuttamiseksi. Pitkän linjan musiikintekijä ja säveltäjä Esa Nieminen sanoo Sinä olet tähti - matkaopas poptähteyteen -kirjassa, että sanoittajan on vaikeinta löytää "huukkipaikoille" lauseita, joissa on laajaa merkitystä. Suunnilleen neljään sanaan pitää tiivistää ajatus, jonka ihminen löytää omasta elämästään. Parhaimmillaan just Kun katsoit minuun - aivan loistava otsikko ja huukkirivi - se tilanne on ollut joka ikisellä, toimii kaikissa ikäluokissa. (Kostiainen & Takalo 2004, 73.)

Samassa kirjassa tarjotaan myös selityksiä epäonnistuneille sanoituksille. Biisin sanoitus voi olla kahdella tavalla huono. Teknisesti pätevä ja musiikkiin hyvin istuva teksti voi olla sisältä latteaa ja kliseinen, eikä se kosketa. Kuitenkin kliseisinkin rakkauslaulu voi muuttua lihaksi oikealla hetkellä kuultuna. Teksti, joka on teknisesti kömpelö, tuntuu helposti kornilta, vaikka siihen olisi vuodatettu koko elämän siihenastinen rakkaus ja tuska. (Kostiainen & Takalo 2004, 72.)

Toki laulun suosioon vaikuttavat sävellyksen ja sanoituksen lisäksi muutkin seikat. Toisille tulkinta ja sävel ovat paljon sanoitusta tärkeämpiä. Joskus on vain parasta, ettei sanoitus tule liikaa esille ja häiritse tanssimista. Toisaalta laulutekstejä myös kuunnellaan tarkkaan, niitä lauletaan karaokessa, niiden kirjoittamisesta luennoidaan, niistä keskustellaan nettifoorumeilla ja niiden osaamisesta kilpaillaan Biisikärpäsessä parhaaseen katselu-aikaan. (Huhta 2008, 10-11.)

Lauluntekstien kirjoittaminen ei varmastikaan ole helpoin saati varmin tapa elättää itsensä. Säännöllisen kuukausipalkan puuttuminen, teostokorvaukset korkeintaan viisi kertaa vuodessa (Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto Teosto r.y. 2010.) ja mahdollisesti alituinen apurahahakemuksien lähetyssirkus kuulostavat taloudellisesti huomattavasti arveluttavammalta kuin tuntipalkattu arkinen aherrus ”normaalityössä”. Yleensäkin termi ”palkattu” kuulostaa lähes utopistiselta tässä yhteydessä. Jos ajatellaan sanoittajan pääsääntöiseksi tuloksi tekijänoikeuskorvauksia, ei niitä voida kutsua palkaksi. Sanoohan sen jo nimikin: tekijänoikeuskorvaus, joka maksetaan korvauksena esitetyistä teoksista, ei teoksien tekemisestä. (Kaivanto 2008.)

Kuitenkin palo musiikin tekemiseen on kohdallani niin vahva, että omien kappaleiden kirjoittaminen ja esittäminen jatkuu varmasti jossain muodossa. Jos myös sopivat yhteistyötahot kuten säveltäjät, julkaisukanavat sekä mielellään oma tunnistettava biisintekotyö ja sitä kautta laajempi yleisön suosio löytyisivät, olisi laulujen sanoittaminen omalla kohdallani edelleen kutsumusammatti. Kun tähän vielä lisätään osaavat artistit tulkitsemaan tekstejä ja tekemään niistä julkaisukelpoisia lauluja, oltaisiin lähellä unelmaa, kiireistä arkea laulutekijänä.

Ammattilaisena joutuu tietysti tekemään tilaustöitä, joskus kovassa kiireessäkin. Laulujen tekemisessä pitää kuitenkin aina olla tunnetta mukana. Tekstittäminen ei saa olla milloinkaan tuotekehittelyn tulosta. Kansa vaistoa sen eikä ota laulua omakseen – eli siitä ei silloin tule hittiä. Väkisin vääntäminen ei onnistu. (Leskelä 1997, 7.)

2.2 Minä laulunkirjoittajana

2.2.1 Henkilökohtainen historiani sanoittajana

Varhaisimmat mielikuvat itsestäni sanoittamassa lauluja ovat ala-asteiltä. Muistan hyräilleeni laulumelodiaa hiljaa itsekseni ja raapustin melodiaan sopivia sanoja paperinpalalle kesämökin rantakalliolla. Silloin innoittajana toimivat sen hetkiset listahitit, eli radioiden ja musiikkivideo-ohjelmien soitetuimmat pop-kappaleet. Vaikka vaikutteet ovat siirtyneet siirappisesta poika- ja tyttöbändipopista elektronisempaan ja kokeellisempaankin musiikkiin, pysyen kuitenkin populaarimusiikin tyylilajissa, työskentelyni alkaa edelleen laulumelodioista. Vasta niiden pohjalta teen kappaleen sävellykseen sekä keksimääni laulumelodiaan sopivat sanat.

Olen 13-20-vuotiaana kirjoittanut käytännössä pelkästään rap-musiikkia, viimeiset vuodet artistinimellä Timi Lexikon. Parikymppisestä lähtien rapista seuraavaksi suurimpana inspiraationa on toiminut toinen urbaanin musiikin laji, moderni rhythm and blues, eli r&b. Tästä johtuen tapani kirjoittaa lauluja pohjautuu pitkälti riimipareihin ja ennen kaikkea siihen, miltä teksti laulettuna ja esitettynä lopulta kuulostaa. Voi ehkä tuntua oudolta, että sanoittajan ammattia tavoittelevalle on toissijainen asia mitä kappaleen tekstissä sanotaan. Oman työtapani lähtökohta kuitenkin on, että biisin laulut kuulostavat hyvältä. Tämä tarkoittaa innovatiivista laulumelodiaa sekä tarkasti laskettuja säkeiden tavumääriä, joka edesauttaa hyvän lopullisen soinnin syntymistä. Biisissä tulee mahdollisuuksien mukaan olla myös mieleen jääviä sekä massasta erottuvia adlipeja ja stemmalauluja elävöittämässä kappaletta. Vasta sen jälkeen mietin tekstisisältöä. Popissa muoto on osa sisältöä. Siksi teksteistä on syytä tehdä

sujuvia, jos haluaa saada niiden sanoman perille. (Kostiainen & Takalo 2004, 72.) Laululyriikka on kieltä, joka on kirjoitettu toteutumaan yhdessä musiikin kanssa. Se ei ole runo, se ei ole musiikkia. Laulu on kielen ja melodian maaginen avioliitto. (Salo 2005, sisäkansi.)

2.2.2 Laulunkirjoitustapani

Aloitan laulun tekstin kirjoittamisen kuuntelemalla valmista sävellystä tai kehittelemällä laulumelodian a cappella. Jos tarjolla on sanoitusta vaille valmiiksi tehty sävellys, kuuntelen sävellyksen tunnelmaa ja mietin aihepiirejä, joista kappaleen tunnelmaan sopivat sanat voisi kirjoittaa. Toisinaan hahmotan laulumelodian laulemalla ”siansaksaa” niin kauan, että löydän mieluisan melodiakulun. Sillä, syntykö tällä tapaa ensiksi säkeistö vai kertosäe, ei ole merkitystä, kunhan vain saan keksittyä riittävän koukuttavia melodioita. Melodioista parhaan ja mukaansatempaavimman sijoitan yleensä kertosäkeeseen.

Kun laulumelodia on keksitty, alkaa varsinaisen sanoituksen miettiminen. Lasken yleensä siansaksalla laulamani säkeiden tavumäärät ja kehitän säkeet niiden mukaan. Jos valmiin sävellyksen päälle sopii mielestäni tietyllä melodialla esimerkkilallattelu ”lii-baa-laa-ba lii-ba-lii-baa”, voin laskea, että silloin säkeeseen käy 8-tavuinen rivi. Sitten korvaan lallattelun aiheeseen sopivilla sanoilla. Jos kappaleen sävellys tuo mieleen hengähdystauon tarpeen ahdinkoon ajautuneesta parisuhteesta, voisivat nuo 8 tavua kuulua vaikkapa: ”tar-viin ti-laa, tar-viin ai-kaa”. Jos luovuus ei heti ala kukkia, eikä tekstiä syntyä paperille, on vaivaan olemassa monta lääkettä. Laulun tekijä, elokuvasäveltäjä ja kaksinkertainen Oscar-voittaja Joel Hirschhorn neuvoo The Complete Idiot's Guide to Songwriting -kirjassaan mm. tarkkailemaan ympäristöä, arkielämässä esiintyviä ihmisiä sekä omia pienimpiäkin tunnetiloja ja ammentamaan inspiraatiota näistä. Hän myös kehottaa tallentamaan kaikki kirjoittamasi tekstit (Hirschhorn 2001, 57-61). Itsekin olen monta kertaa keksinyt biisin aiheen, mutta kirjoittanut valmiin tekstin aiheeseen vasta pitkän ajan kuluttua.

Kun olen keksinyt yhden osan laulumelodian ja kirjoittanut siihen sanat, on seuraavien osien vuoro. Kirjoitan kappaleideni säkeistöihin mielellään kahdella eri melodialla laulettavat, tai ainakin kahdella tempolla tai tyyllillä räpättävät osat. Lisäksi kirjoitan myös kertosäkeen ja c-osan. Se tuo virkistävää vaihtelua ja lisää kuuntelijan mielenkiintoa kappaletta ja sen aihetta kohtaan. Kertosäkeen kirjoitan yleensä korkeammalta laulettavaksi, kuin säkeistöt. Näin biisin huippukohta on siinä missä sen kuuluukin, eli kertosäkeessä (Cazaubon 2003). Se, miten hyvin eri osat saa toimimaan samassa kappaleessa, lienee lopulta kuulijan päätettävissä. Objektiiivinen suhtautuminen omiin tekeleisiin on tietysti paras tapa itsearvioida aikaansaannostensa laatua. Jukka Virtanen kertoo sanoittajalegenda Juha Vainiosta: Alusta asti Juha Vainio työskenteli uskomattoman ammattimaisesti. Hän pystyi suhtautumaan omaan tekstiinsä kuin mihin tahansa materiaaliin, jota muokataan, karsitaan, parannellaan ja heitetään pois, ellei juttu kulje. (Salo 1993, 6-7.) Myönnän, että itselläni omien sanoituksieni muokkaamisessa ja korjaamisessa riittää parannettavaa. Toistaiseksi olen elänyt intuition varassa ja tunnistanut hyvän biisin siitä, että pidän tuotoksesta itse.

2.3 Inspiraatio teksteihin

Kuten A&R Janne Halmkronakin (2010) toteaa, voi biisin aihe kertoa mistä vain. Inspiraatio teksteihin voi kummuta omista näkemyksistä tai kokemuksista, jopa yksittäisestä sanasta tai lauseesta. Inspiraatio lauluun voi löytyä mistä vain, mutta ilman sitä laulua ei voi kirjoittaa. Luovuuden lähteet ovat varmasti jokaisella artistilla omansa, mutta olen huomannut myös yhtäläisyyksiä verratessani metodejani tunnettujen sanoittajien työtappoihin. En itse ilmaisisi asiaa Esa Keron lailla näin ihastelevasti, kuin hän on kuvaillut Juice Leskisen tapoja tallentaa inspiraationsa herättämät visiot, mutta Juicen työtapaa täsmää tältä osin omaani. Pitää öisinkin nousta ylös ja kirjoittaa paperille, lauseita tai neljä. Niin teki Juicekin, aina jotakin. Ei ainuttakaan lomapäivää, jos ei jumalainen känni sitä suonut. Jos ei jalkasäryt, niin luomisen tuska - elämää pitävä voima. (Kero & Metso 2007, 72.) Ja kuten Dave "Isokynä" Lindholm on kuvannut omien sanoituksiensa syntymistä: Niissä on jokin pääasia, lause tai

otsikko, johon ne perustuvat ja loput on sitten huomioita siitä. Mutta minä kirjoitan mitenkään kummemmin ajattelematta, ne vain tulevat – sen jälkeen minä luen ne ja ihmettelen. (Korjus 1972, 13.) Juuri näin minäkin olen huomannut niiden parhaiden tekstien syntyvän. Luonnostaan. Pakottamatta.

Myös Apulanta-yhtyeen keulamies ja sanoittaja Toni Wirtanen on onnistunut biisin tekemisessä helposti. Hyvän biisin ei aina tarvitse syntyä tuskan kautta. Esimerkiksi meillä Anna mulle piiskaa syntyi kädenkäänteessä, kun huomasin, että meillä on seuraavana päivänä veto Jyrkissä. Siellä piti soittaa uusi biisi, mutta mitään ei ollut valmiina. No, varastin sitten hyvän riffin, en sano mistä, ja sorvasin mahdollisimman pöntöt sanat, joissa on mahdollisimman hyvä punchline: Hei beibi - anna mulle piiskaa. Prosessiin meni ehkä vartti. (Kostiainen & Takalo 2004, 71.) Tietenkään kaikki laulut eivät synny näin vaivattomasti. Huolestua ei tarvitse, vaikka omien kappaleiden sanoitusprosessi kestäisikin pidempään. Toiset ovat käyttäneet mestariteoksien tekemiseen kuukausia, jopa vuosia. Esimerkiksi Juice Leskinen on muistellut työstäneensä Musta aurinko nousee -kappaletta yhdeksän vuoden ajan (Kostiainen & Takalo 2004, 71).

3 LAULUNTEKSTIEN ANALYYTTINEN TARKASTELU

3.1 Reivaa

Tarkastelen kirjoittamiani sanoituksia Timi Lexikon – Vähät valitan -albumilta ja selvennän visioitani sanoitusten takaa. Reivaa julkaistiin helposti lähestyttävänä kappaleena albumin ensimmäisenä singlenä, mutta näennäisen helpot koukut olivat tässä tapauksessa vuosien työnteon tulos. Kirjoitin kappaleen säkeistöt heti luokkatoverini Pirkka Räisäsen tekemän sävellyksen valmistuttua, eli vuonna 2007. Vaikka kappaleen kertosäe ei todellakaan ole mitään avaruustiedettä, kului sen aikaansaamiseen noin vuosi ja lopullisessa muodossaan biisi oli valmis juuri ennen elokuun 2008 Blockfest-festivaalia, jossa muistan esittäneeni kappaleen ensimmäistä kertaa julkisesti. Tästä kului vielä yli vuosi, kunnes marraskuussa 2009 Suomen Musiikin Kari Hynninen siunasi kappaleen Vähät valitan -albumini ensisingleksi. Biisiin kuvattiin vielä musiikkivideo, jonka jälkeen maaliskuun lopulla 2010 se jaettiin radioihin. Lopulta biisi päätyikin mm. kevään ajaksi YleX:n soittolistalle (Sipola 2010), useammalle eri kokoelmalevyille (Levykauppa Äx 2010), Voicen kesähittiäänestykseen ja myös musiikkivideo alkoi näkymään Voicen tv-kanavalla. Biisin kuulivatkin varmasti monet sadat tuhannet ihmiset kesän 2010 aikana. Mitä tällaisessa pienessä hitissä sitten sanotaan?

Kuten aiemmin totesin, minulla on sanoittajana erikoinen lähestymistapa omiin teksteihini. Sanoittamisen perusideana on, että laulumelodia, koukut ja biisin fiilis ovat tärkeimmät, sanat tuovat biisiin vain lisää tarttumapintaa. Ei tietenkään niin, että mitä tahansa voisi kirjoittaa laulun sanoiksi, mutta biisin yleinen tunnelma on minulle sanoitusten sisältöä tärkeämpää. Osalle kuulijoista laulun sanat merkitsevät enemmän kuin melodia, toisille sanat ovat vain osa musiikkia. Sanojen sävy, sointi ja se miten ne lauletaan luovat merkitystä siinä missä niiden sisältökin. Hyvän sanoituksen ei tarvitse välttämättä toimia paperilta luettuna. Sen pitää soida. (Kostiainen & Takalo 2004, 72.)

Niinpä tämänkin kappaleen pääteema on helppo ja yksinkertainen. Sanat itsessään esittelevät esittäjäänsä niille, jotka eivät ennen kappaleen kuulemista ole tienneet artistia nimeltä Timi Lexikon. Seuraavassa koetan selventää mitä ajatuksia olen tekstissäni yrittänyt jakaa, minkälaisia tilanteita kuvata ja miksi. Toisaalta omien laulutekstien analysointi ja tarkoitusten selventäminen on hankalaa, koska kuten sukunimikaimani Juice on kirjoittamistaan teksteistä aikanaan todennut: Se on kaikki siinä biisissä (Korpeinen 1987, 12).

3.1.1 Ensimmäinen säkeistö

*”En meinaa olla törkee, mut mä oon törkeän tärke /
 sanon sen heti kärkeen, et sä ymmärrät /
 Ja mitä tulee järkeen sanon sen heti jälkeen /
 jossei jää mitään käteen en mä ymmärrä /
 Mä haluan päästä hämmentämään /
 Saada aikaan jotain hämmentävää /
 En tullu paikoilleen tai jälkeen jäämään /
 Kun tämä on se mitä mä jälkeen jätän /
 Et älä sotke mun bisneksiä, jos voin puhuu niist bisneksinä /
 En kaipaa ketään mä kitkeen niitä, mullon taitoo itke sinä /
 Kun en heitä hukkaan sitä, en mä millään heitä hukkaan sitä /
 Enkä heitä hukkaan sitä, en mä millään heitä hukkaan sitä”*

Artistiminäni esittely kuulijalle alkaa heti ensimmäisen säkeistön alusta. *”En meinaa olla törkee, mut mä oon törkeän tärke. Sanon sen heti kärkeen, et sä ymmärrät.”* Aloitan kertomalla kuulijalle, olevani hyväkäytöksinen nuorimies, jolla on asiaa, jota toivoisin kuulijankin kuuntelevan. *”Ja mitä tulee järkeen, sanon sen heti jälkeen, jos ei jää mitään käteen, en mä ymmärrä.”* Ja jo kappaleen toisessa lauseessa teroitin perusperiaatteeni musiikin tekemiseen: rakas harrastus, josta haluan opiskelujeni myötä tehdä myös itselleni ammatin. Pop-musiikkigenren ulkopuolelta mainstream-yleisön tietoisuuteen ponnistavia artisteja syytetään aina jossain määrin itsensä myymisestä ja musiikin tekemisestä rahasta, mutta jos tehdystä työstä ei saa minkäänlaista korvausta,

on saamieni oppien perusteella jossain menty vikaan. Samaa periaatetta aloittelevan ja taloushuolien kanssa kamppailevan artistin elämässä korostaa myöhemmin säkeistössä kuultavat säkeet: *”Älä sotke mun bisneksiä, jos voin puhuu niist bisneksinä. En kaipaa ketään mä kitkeen niitä.”* Säkeistön lähetessä loppuaan, otan käyttöön rap-genreen perinteisesti liittyvän egon pönkityksen: *”Mullon taitoo itke sinä”*. Tämän jälkeen pohjustan vielä kohta alkavaa kertosaettä yksinkertaistamalla biisiä, eli tempaamalla kuulija mukaan *”en heitä hukkaan sitä”* –koukulla, jota toistan neljä kertaa hieman eri muodoissa.

3.1.2 Kertosäe

*”Mä oon niin räp, mä oon niin räp /
Jos sä oot räp, just niin ku mä /
Niin sä voit: Reivaa, reivaa, reivaa”*

Kuten aiemmin totesin, kirjoitin biisin kertosaäkeen melkein vuoden myöhemmin kuin muut säkeistöt. Vaikka kyse ei sanoituksellisesti ole kummoisesta kertosaäkeestä, vei ”sopivan hölmön” kertosaäkeen keksiminen aikaa. Kertosaäkeen sisällöllä tarkoitan olevani niin ”räp”, että voin ottaa vaikutteita elektronisesta musiikista ja tehdä ug-rapista poikkeavia, radiopop-kaavaan istuvia kappaleita. Kertosäe toimii myös opastajana Timi Lexikonin keikoille. Timi-keikoilla kun saa, ja on suotavaa tanssia, ”reivata” sekä nauttia musiikista. Näin katsojakin haastetaan olemaan yhtä ”räp” kuin minä kappaleen esittäjänä.

3.1.3 Toinen säkeistö

*”Oikeesti oon ihan sama skidi, mitä nyt skidisti aika muuttaa /
Mut oon skidist paikast ja skidin taival vähän aikaa hurja /
Kun on tullu aika yllättäen yllättävän hyvää palautetta ylhäältä /
Ja tuntuu et yllättävän moni sittenkin voi hyvän päälle ymmärtää /*

*Vaikka välil ei pää kestä tätä vähääkään mä nään tääl /
 Joskus just sen verran käsiä pään päällä et mä päätän /
 Etten heitä hukkaan sitä, en mä millään heitä hukkaan sitä /
 Enkä heitä hukkaan sitä, en mä millään heitä hukkaan sitä”*

Toisessa säkeistössä artistiminän esittely jatkuu. Säkeistön ensimmäiset rivit on suunnattu sekä uusille kuulijoille, että niille, jotka ovat kuunnelleet omakustanteena ennen debyyttialbumiani julkaisemaani ”Kuka on Timi Lexikon” -mixtapea, ja jotka näin ollen tietävät Timi Lexikonin jo entuudestaan. ”*Oikeesti oon ihan sama skidi, mitä nyt skidisti aika muuttaa*”, eli suomeksi sanottuna, biisin esittäjä on artistina sama mies kuin aiemminkin. Joskin mixtaperap/crunk/rnb-vaikutteista musiikkini tyyli on edennyt soundeiltaan lähemmäs elektronisen musiikin alati kasvavaa genreiidakkoa ja biisien rakenteet ovat samalla astuneet askeleen lähemmäs pop-kaavaa. Tämän tyyliuunnun kehittymiseen on varmasti vaikuttanut moni seikka. Iän myötä jatkuvasti kasvava kokemuspohja eri musiikkigenreistä, yhteistyökumppanit sekä heidän musikaaliset vaikuttimensa, mutta varmasti suurimpana yksittäisenä tekijänä oma halu kehittyä artistina ja musiikin tekijänä. En näe yhtään syytä miksi tulisin koskaan tekemään samaa biisiä, saati samaa levyä kahta kertaa.

”*On tullu aika yllättäen yllättävän hyvää palautetta ylhäältä / Ja tuntuu et yllättävän moni sittenkin voi hyvän päälle ymmärtää*”. Mainitsemastani mixtapeasta saamani positiivinen palaute ikuistuu tässä kohtaa laulun sanoiksi. Vaikka mixtaperap ja Vähät valitan -albumin välillä kuluikin kokonaiset neljä vuotta, olisi aika venynyt varmasti pidemmäksi, tai albumi jäänyt kokonaan julkaisematta, jos arvostamani kotimaisen rap-musiikin tekijät Elastisesta Cheekiin eivät olisi kehuneet aiempaa mixtape-julkaisuani. Lisäksi keikoilta pitkin Suomea saamani palaute inspiroi myös kirjoittamaan muutaman rivin: ”*Vaikka välil ei pää kestä tätä vähääkään mä nään tääl / Joskus just sen verran käsiä pään päällä et mä päätän / Etten heitä hukkaan sitä*”. Rakenteellisesti säkeistön loppuosa toistelee tarkoituksellisesti uudestaan jo ensimmäisen säkeistön lopussa esitettyä ”*en heitä hukkaan sitä*” -koukkua.

3.1.4 Kolmas säkeistö

*”Ja ihan sama mulle mitä muut on kelaamas /
 kun oikeen ajan tullen paikka ei oo pelaamas /
 Isookaan roolii, mitä ootit? en oo venaamas /
 kun ei mul aikaa olla mielipiteit selaamas /
 Vaan mä meen, mä teen just niinku haluun /
 Ja sä tuut, sä teet peräs jos tajuut /
 Vaik tiedänhän mä että tulee sanomista /
 Jos tääl kulkee muist ku ovist avoimista /
 Mutten mä aina jaksa kaiken varomista /
 Ja vaikka vähän vierastan vannomista /
 Niin enhän heitä hukkaan sitä, en mä millään heitä hukkaan sitä /
 Enkä heitä hukkaan sitä, en mä millään heitä hukkaan sitä”*

Kolmas säkeistö selventää artistiminäni asennetta kritiikkiin. Teen mielestäni hyvää musiikkia, enkä liiemmin seuraa mitä muut ovat siitä mieltä. Jos asiat menevät suunnitelmien mukaan, artistiurani etenee vaikka en esimerkiksi asu pääkaupunkiseudulla, sillä *”oikeen ajan tullen paikka ei oo pelaamas isookaan roolii”*.

Rakenteellisesti säkeistön puolivälissä hidastetaan hieman tahtia sävellyksellisillä ratkaisuilla. Pirkka Räisänen, eli Saurus-yhtyeen tuottaja Pike, keksi sovitusvaiheessa laskea kappaleen intensiteettiä pudottamalla sävellyksestä rummut kokonaan pois kahdeksan tahdin ajaksi. Tämä alleviivaa kuuntelijalle artistiminän ja kappaleen syvintä olemusta: *”Vaik tiedänhän mä että tulee sanomista / Jos tääl kulkee muist ku ovist avoimista / Mutten mä aina jaksa kaiken varomista”*. Kappaleen esittäjä on siis valmis tekemään, jos ei ennen kuulematonta, ainakin omille periaatteilleen uskollista musiikkia. Eli tahdon tietoisesti vältellä tekemästä samanlaisia biisejä kuin muut, sekä välttää edelleen tekemästä samaa biisiä kahdesti itsekään.

Vielä ennen viimeisiä kertosaakeita ehditään kertaalleen käydä *”en heitä hukkaan sitä”* -teema läpi. Näin kuuntelija valmistellaan tutuksi tulleella koukulla

viimeistä kertosaettä ja viimeistä reivaamista varten. Biisin sanoitukset kuunneltuaan kuuntelija tietääkin Timi Lexikon -nimisestä artistista varmasti enemmän kuin aiemmin. Täten Reivaa vastaa onnistuneesti tarkoitustaan esittelybiisin muotoon puettuna käyntikorttina.

Reivaa on sanoitukseltaan yksinkertainen ja helposti ymmärrettävä kappale. Sen otsikko on rap-kontekstissa tuoreen kuuloinen termi ”reivaa” ja se esittelee esittäjänsä riittävän monella tarttuvalla hokemalla. Näistä aineksista tehtiin tämän pienimuotoisen hitin sanoitukset.

3.2 Rooli

Myös Rooli on kappale, jonka kertosaäkeen työstäminen kesti pitkään ja jopa albumille ehtiminen jäi viime hetkien varaan. Näin, vaikka muut säkeistöt oli kirjoitettu ja äänitetty valmiiksi lähes vuotta aiemmin. Oli myös lähellä, että kertosaäe olisi päätynyt levyille täysin eri laulumelodiolla, sillä studioon mennessäni yksinkertaisesti unohdin miten lead-sävelkulun pitäisi mennä. Onneksi lopulta muistin alunperäisen visioni, mutta vahingosta viisastuneena olen myöhemmin alkanut tekemään pienimmistäkin biisi-ideoistani edes jonkinlaatuisia demoja omaa kuuntelua sekä muistini virkistämistä varten.

Aiheidea Rooliin heräsi alkaessani miettimään syntyessä saatujen lähtökohtien vaikutusta myöhempään elämään. Vaikuttaako esimerkiksi parempituloisten vanhempien taloudellinen turva aina positiivisesti heidän jälkikasvunsa tekemiin ratkaisuihin, tai peilautuuko vanhempien mahdollinen työlleen omistautuminen jossain vaiheessa negatiivisesti heidän lastensa käyttäytymisessä? Suuremmalla määrällä rahaa käytössä kun on useampia mahdollisuuksia valita miten aikaansa kuluttaa, kaikki vaihtoehdot eivät vain ole hyviä. Aloinkin miettimään, josko kappaleen esittelemä fiktionaalinen henkilö olisi syntynyt ns. kultainen lusikka suussa, muttei osaisi suunnata potentiaaliaan hyvään.

3.2.1 Ensimmäinen säkeistö

*”Kaikki valta on annettu käsiini /
 Ja mihin vaan tahdon pääsen kyllä käsiksi /
 Haluun kaiken ja vielä vähän enemmän /
 Eikä tielläni ketään seissy ennenkään /
 Portit auki, ku portinvartijatkin tuntee mut ja /
 Kyl ne nostaa pystyyn jos jossain kohtaa kompastun hetkeks tutkal /
 Mä oon vapaa ja nuori ja voin tehdä mitä vaan! /
 Ja mitä näät mun takana, suosi en tuoda sitä mukana /
 Sillä minä elän hetkessä, kestä en keskellä painetta, kaaosta /
 Minä pidän itsestäänselvänä kaikkea, aiheetta, sanovat ne /
 Mutta ne eivät tiedäkään, tai sit eivät vielä nää /
 Et minua ei kiinnosta vähääkään, kun kaikki on tän rinnal pientä”*

Kirjoitan mielelläni niin, että sanoituksiani voi tulkita monella tapaa. Koska tarinaa ei tässä vaiheessa ole pohjustettu mitenkään, Roolin ensimmäisen säkeistön voidaan ajatella kuvaavan taloudellisesti lähes rajattomista resursseista nauttimaan tottuneen henkilön mielentilaa tai normaalia viikonloppuillan nousuhumalaa. Tai vaikkapa näitä molempia.

Roolin tekstiin olen sijoittanut riimejä normaalista ”rivin lopusta” poikkeaville paikoille elävöittämään tekstiä. Tästä esimerkkinä: *Sillä minä elän hetkessä, kestä en keskellä painetta, kaaosta / Minä pidän itsestäänselvänä kaikkea, aiheetta, sanovat ne*. Jos itsepäisesti vaan laittaa riimit niille paikoille joille ne runomitan mukaan ”kuuluis”, niin äkkiä käy niin että ne alkaa viedä tarinaa. Kun unohtaa orjallisen suhtautumisen riimityspakkoon, niin voi keskittyä enemmän rytmiin ja tarinan kuljetukseen. Ja sitäpaitsi aina välillä tommoset sikinsokin sijoitellut riimitkin menee ittekseen ihan oikeille paikoilleen. (Gustafsson & Aho 2002, 10.) Pekka Myllykoski kutsuu riimien normaalista poikkeavia sijoituksia ”ittekseen omille paikoilleen menemiseksi”, minä korvakuuloksi. Kirjottaessani Roolia, nämä riimipaikat kuulostivat mielestäni hyviltä ja toimivilta, joten omat riimini jäivät niille sijoilleen.

3.2.2 Kertosäe

*”Oon se voima ja se suuruus, mus elää viisaus sekä hulluus /
Kuvittele miltä tuntuu, kun minun kuvakseni muut on tänne luotuja /
Muttei tää rooli mulle sovi /
Päästä irti, pyydän, kun katson peiliin sieluni silmin”*

Kertosäkeen valmiiksi saaminen otti aikansa, sillä tahdoin keventää minun levylleni melko syvällistä ja pohdiskelevaa aihepiiriä mieleenjäävällä ja helposti mukana laulettavalla kertosäkeellä. Olenkin myöhemmin huomannut onnistuneeni tässä tavoitteessa, sillä kappaletta keikoilla esittäessäni tämä on yksi niitä biisejä, joita eturivin tytöt tykkäävät laulaa mukana. Vaihtoehtoja Roolin kertosäkeeksi minulla oli moniakin, mutta pitkään tuntui siltä, ettei mikään vaihtoehtoista koonnut biisin ideaa sanoitukselliselta sisällöltään, tai ollut tarpeeksi erottuva ja mieleenjäävä laulumelodian sävelkulultaan.

Viimeisellä levyn tekoon varatulla studiokäynnillä muistin kuitenkin laulumelodian, johon sanat syntyivät puolivahingossa. Säkeistöjen sanoitusten perusteella biisin nimeksi oli pitkään tulossa ”Jumala”, joten käytin tätä tematiikkaa hyväkseni kertosäkeen sanoittamisessa. Kun ihminen kuvittelee olevansa ylivertainen muihin kanssaihmiin nähden pelkästään taloudellisen pääomansa ansiosta, lienee mahdollista ajatella olevansa ”voima ja suuruus”, jollaista tavoittelevaksi kopioksi tai ”kuvaksi muut on tänne luotuja”. Ennen pitkää hyviäkin nousuja seuraa laskut, jolloin saattaa tulla ajatelleeksi ettei ”tää rooli mulle sovi”. Tällainen tilanne voi olla monelle myös luonnollinen hetki kysyä syitä käyttäytymisensä takana, silloin kun katsoo peiliin ”sielunsa silmin”.

3.2.3 Toinen säkeistö

*”Jos uskot lujaa, voisin käyttää valtaani paremminkin kai /
Mut jos väittäisin et kiinnostais, niin mä valehtelisin vain /
En jaksa miettiä oma etu etusijalla /
Enhän mä välitä, vaikka maailma takapihana /*

*Sinne tänne syljeskelen kulkies päämäärättä /
 Pää täynnä mä nään tän niin et muut on väärässä /
 Jotkut sanoo et haluu auttaa ja tukea /
 Mut minkä takia? Mun elämä on upeeta! /
 Vaikka välil tuntuu et sain liikaa, kun täällä alkupääoma jaettiin /
 Eväitä elämään toisil ei riittäny, kun mulle kaikki se valmiina annettiin /
 Ehkä voinu oisin toimii toisin, mut nyt se on myöhästä /
 Välinpitämätön asenne itsee ja muit kohtaan korvata työlästä vaik”*

Toisessa säkeistössä esitellään lisää kaikkivaltias-tematiikkaa. Jos rahaa ja valtaa kerran on, sitä olisi varmasti mahdollista käyttää omaksi ja ehkä kanssaihmistenkkin hyödyksi. Valitettavan monia meistä, taloudelliseen hyvinvointiin katsomatta, kuvaa kuitenkin ajatus: *”En jaksa miettiä oma etu etusijalla / Enhän mä välitä, vaikka maailma takapihana”*.

Kappaleen tarina on tarkoituksellisesti kirjoitettu muotoon, jossa laulun kertoja tietää tasan tarkkaan oman tilanteensa ja katsoo sitä ikään kuin kolmannesta persoonasta käsin, kykenemättä kuitenkaan hallitsemaan elämänsä suuntaa. Syyksi tähän mielipiteissään järkkymättömän kertoja tarjoaa: *”Pää täynnä mä nään tän niin et muut on väärässä”*. Kertojan oman tilanteen peilaaminen toisten ihmisten kautta jatkuu: *”Jotkut sanoo et haluu auttaa ja tukea / Mut minkä takia? Mun elämä on upeeta!”*. Tässä vaiheessa kuulijalle selviää, että asenneongelmallisella kertojalla on olemassa välittävä lähipiiri, joka haluaisi auttaa, jos tämä vain suostuisi ottamaan avun vastaan.

”Välil tuntuu et sain liikaa, kun täällä alkupääoma jaettiin / Eväitä elämään toisil ei riittäny, kun mulle kaikki se valmiina annettiin” jatkaa tilanteen kuvailua kertojan silmin, mutta siitä vinkkelistä katsottuna, että tämä näkee kokonaiskuvan. Hän tietää, että lähtökohtaisesti hänellä olisi ollut eväät pärjätä elämässä ja tehdä itsestään menestyvä. Mutta kuitenkin, haasteiden edessä periksi antaminen on tullut liiankin tutuksi ja hän tietää sanoa itsestään vielä ennen toista kertosaettä: *”Ehkä voinu oisin toimii toisin, mut nyt se on myöhästä / Välinpitämätön asenne itsee ja muit kohtaan korvata työlästä”*.

3.2.4 Kolmas säkeistö

*”En tätä halunnut, saati ole pyytänyt /
 Valoisan tulevaisuuden pullosta ryypännyt /
 Enkä mä nää enää mihin suuntaan mennä, kun päivääkään en pysy selvän /
 En tätä halunnut, saati ole pyytänyt /
 Arvet käsivarres kertoo mihin rahat syytänyt /
 Enkä mä nää enää mihin suuntaan mennä, kun päivääkään en pysy selvän”*

Pohjimmiltaan kappale kertoo hankaluudesta olla omissa nahoissaan. Syitä asennevamman aiheuttamaan itsensä sietämättömyyteen tämä kyseenomainen laulu tarjoaa selväsanaisesti viimeistään kolmannessa säkeistössä päihteistä. Ei sillä, että ne olisivat kaikkien ongelmien alku ja juuri, mutta Suomessa valitettavan suuri tekijä ihmisten henkiseen pahoinvointiin. Kertoja rationalisoi ettei ole tahtonut itselleen kappaleen kuvailemaa tilaa, mutta toteaa pullon hengelle hävinneenä ryypänneensä oman valoisan tulevaisuutensa. Samaan hengenvetoon vielä karu alleviivaus: *”Enkä mä nää enää mihin suuntaan mennä, kun päivääkään en pysy selvän”*.

Rakenteellisesti halusin viimeisestä säkeistöstä kertosäkeen lailla koukuttavan osion, joka helpottaa muutoin melko raskaan aiheen kuuntelua. Tästä johtuen tein kolmanteen säkeistöön kaksi kiertoa, joissa käytin osittain samoja säkeitä. Toistamalla kertojan haluttomuus hänen nykyisen tilansa syntymiseen: *”En tätä halunnut, saati ole pyytänyt”*, suo mahdollisuuden kertoa lisää hänen tavoistaan. *”Arvet käsivarres kertoo mihin rahat syytänyt”*, paljastaa, että pullon pohjaa syvemmilläkin on käyty. Tästä pienestä, mutta kertojan tarinan kannalta oleellisesta muutoksesta palataankin helposti omaksuttavuuden nimissä jo kertaalleen esitettyyn *”Enkä mä nää enää mihin suuntaan mennä, kun päivääkään en pysy selvän”*-teesiin.

Henkilökohtaisesti olen sitä mieltä, että jokainen meistä pystyy halutessaan vaikuttamaan oman elämänsä laatuun. Tämän vuoksi tahdoin korostaa albumillani elämän positiivisia puolia, ja Rooli onkin yksi albumin harvoista selväsanaisesti sekä yksityiskohtaisesti turmeltunutta ihmiskohtaloa kuvailevista

kappaleista. Positiivinen lähtökohta oli selkeä teema levylleni. Esimerkiksi taas Keski-suomalaisen levyarvostelija, Lassi Mustonen (2010), olisi ilmeisesti kaivannut enemmän Roolin kaltaisia, tummanpuhuvia biisejä todetessaan albumistani: ”Timi Lexikon voisi ehkä valittaa vähän enemmän.”

3.3 Huasteleppa levveemmin

Idea Huasteleppa levveemmin -kappaleen tekemiseen syntyi eräänä aamuna Virroilla, kun odotin myöhemmin iltapäivällä tapahtuvaa, Kuopion suunnille, Savon sydämeen kohdistuvaa kotiseutumatkaa. Alun perin biisin ei todellakaan kuulunut päätyä albumille, vaan olla vain kokeilumielessä tehty välipala, jonka takia sanoituksissakin kuuluu varsin rento ote. Kappaleessa ei varsinaisesti ole juonellista tarinaa, vaan jutun ydin on savon murteella ”huastelu”, eli suomeksi sanottuna jutustelu, keskustelu. Myös rakenne on puolihuolimattoman oloinen: albumiversiossa pitkää ensimmäistä säkeistöä seuraa kertosäkeen jälkeen puolet lyhyempi toinen säkeistö ilman c-osaa tai muitakaan sovituksellisia hienouksia. Suunnittelelemattomuuden huipuksi puhuin kappaleen alkuun lyhyen, biisin ideaa esittelevän intron, joka äänitettiin improvisoituna. Mutta ehkäpä juuri liian laskelmallisuuden poissaollessa kotiseaturakkauslauluni on saamani palautteen mukaan lämminhenkinen ja helposti lähestyttävä kappale niin savolaisille, kuin ulkosavolaisillekin.

3.3.1 Intropuhe ja ensimmäinen säkeistö

”Monet sanoo et ne ei saa mun flowsta mitään selvää, kun mä räppään liian nopeesti tai jotain. Mut itse asiassa, mun on pakko myöntää, mä en saa monestakaan mitään selvää vaik ne puhuis ihan normaalisti, eikä ees räppäis. Joten, jos sulla on mulle jotain asiaa, niin:

Huasteleppa levveemmin, huasteleppa levveemmin, huasteleppa levveemmin...

Monet väettää ettei näestä säkkeistä sua mittään seleevee /
 Miten niin? Ite niin huumassa elelen, tuumasta toimeen ku puhe vaan levenelee /
 Kato pittää tiällä pittee iäntä siitä mistee on kotosin /
 Tokasin, tokkopa hokasit, vuan huastanpa niin ku se itelle on lokosin /
 En mä dossaa, jos satun sanomaan naisia emänniksi /
 Enkä tarkota isää tai muatilan pitäjää, ketä kutun isänniksi /
 Sinä sanot: ”Päivää”, minä sanon: ”Päevee!” /
 Näen se huastettiin mistee lähin ja sydämeen jäe se /
 En sua sitä poes, eepä sillä et elläessään halluisinkaan /
 Savossa on parraat kinkerit, joessa juomalla kuolakin valluu rintaan /
 Sen jälkekeen ei oo krapula, vaan rapula ja jäläkitaati /
 Seleviäminen on huomisen hommia, shottia, rinkkiä, piikki on aaki! /
 Joskus ruukattiin, mokkeli hankkii ku hurahiti /
 Satasii puarissa, satasii lupilla, mutta en herenny nuukaksi /
 Vuan supruttelen niin ku huomista ee oeskaan /
 Ku suosii en huolii pienistä, mielellään ne mielestä kokonaan poestan /
 Lupsakka ja lepponen tulen hyvin toemeen /
 Oekeetten immeisten kanssa, vuan en noetten /
 Nokan vartta pitkin mualimoo kahtelevien loesten /
 Joil minun mielestä hyvin paljon pielessä suhtautuminen toeseen /
 Vuan Savonmuassa eehän niitä oekeesti olekaan /
 Kehtoovat kuhtua meitä viel kieroiksi, mittee ne oekeen olettaa? /
 En sisäänpäin lämpeevä vaan helevetin ylypee /
 Siitä et oon suanu tulla Savonmuahan syntyneeks”

Matkatessa keikkareissuillani ympäri Suomea ja tutustuessani uusiin ihmisiin, olen monesti saanut kuulla kuinka savon murre paistaa puheestani läpi. Ajattelinkin, että mitä ei voi peittää, sitä pitää korostaa. Huasteleppa levveemmin -teksti pitää sisällään monia sanontoja niin vanhan kansan savon murteesta, kuin oman ystäväpiirini käyttämistä ilmaisuista. Pääpiirteissään kappale käsittelee kaipuuta kotiseudulleni, Savoä sekä savolaisuutta. Ehkä myös osaltaan esittelee kahta viimeksi mainittua, jos savon murteen perusteet ovat kuuntelijalla hallussa. Toisaalta teksti voi olla hyvinkin kryptinen sellaiselle, joka ei ole koskaan kuullutkaan savon murretta, joten koetan avata siitä otteita.

Ensimmäisen säkeistön avauspuolikas on verbaalista leikittelyä esitelläkseni murretta. Käytännössä säkeistö etenee näin: kerron etteivät monetkaan keskustelukumppanini ymmärrä puhettani, sillä olen Savosta kotoisin. Käytän kirjakielestä poikkeavia, itselleni tuttuja ilmaisuja puheessani, enkä vaihtaisi savolaisuuttani pois, vaikka se olisikin mahdollista. Pidän Kuopiosta ja sen lähiseuduista siksi, että siellä on kiva juoda. Juomisen jälkeen Savossa ei tule krapula, vaan vanhaa Jaakko Tepon kappaletta mukaillen ”jälkitauti”. Mutta siitä ei huolehdi tänään vaan tilataan lisää, niin kuin piikki olisi auki.

Kuvasimme Huasteleppa levveemmin -kappaleeseen myös musiikkivideon, jota varten teimme erillisen video edit -version. Se eroaa albumiversiosta siten, että ensimmäinen säkeistö on jaettu kahteen osaan ja tässä kohtaa video edit -versiota kuullaan kertosäe ensimmäistä kertaa kokonaisuudessaan. Edetkäämme kuitenkin albumiversion rakenteen mukaisessa järjestyksessä ja analysoidaan kertosäe myöhemmin.

Avaan avaussäkeistön toisen puolikkaan sisältöä hieman tarkemmin, sillä säkeistö pitää sisällään monia murre sanoja sekä -sanontoja. *”Joskus ruukattiin, mokkeli hankkii ku hurhti / Satasii puarissa, satasii lupilla, mutta en herenny nuukaksi / Vuan supruttelen niin ku huomista ee oeskaan.”* Monia etäisesti suomen kieltä muistuttavia sanoja, joilla kaikilla on oma, savolaisittain selkeä merkitys. ”Mokkeli” on ystäväpiirini käytössä oleva termi, joka tarkoittaa moraalista krapulaa. ”Puari” on yhtä kuin baari ja ”lupi” vastaa klubia. ”Heretä” taas tarkoittaa jonkin tekemisen lopettamista. Kolme viimeisimmäksi mainittua ovat vanhankin savolaisväestön yleisessä käytössä olevia termejä, mutta ”suprutella” on jälleen oman ystäväpiirini tapa kuvata suunnittelematonta tai harkitsematonta rahankäyttöä.

Myöhemmin säkeistössä kerron etten murehdi pienestä supruttelusta, tulen hyvin toimeen ”oekeetten immeisten”, eli rehellisten ja aitojen ihmisten kanssa ja kärjistän utopistisesti ettei Savossa muunlaisia ihmisiä olisikaan. Kyseenalaistan yleisen väittämän, että savolaiset olisivat kieroja ja kerron olevani aidosti ylpeä siitä, että olen saanut syntyä savolaiseksi. Kuten jo aiemmin varoitin, ei ensimmäisen säkeistön tarinallista draaman kaarta voine

liemmin kehua, mutta erikoinen idea tehdä rap-kappale lämpimällä ja lupsakalla savon murteella oli ehdottomasti kokeilun arvoinen. Tiedostamattani toteutin Risto Heikkisen monipuolisuuden kannustavaa ohjetta. Tekstintekoon panostavan kannattaa miettiä sanavalintoja: slangia ja murreilmauksia voi käyttää (Heikkinen 1997, 50). Uudenlaiset sekä ennenkuulemattomat ilmaukset jäävät helpommin kuulijan mieleen ja ulkopaikkakuntalaisille tekstini sisältääkin paljon uusia ilmaisuja. Savolaisille ja savolaislähtöisille se tarjoaa toivottavasti ylpeyttä ja hyviä muistoja kotiseuduista. Ensimmäisen säkeistön kirjoittuani tiesinkin, että tämä kappale kannattaa tehdä loppuun asti.

3.3.2 Ensimmäinen kertosäe

”Huasteleppa levveemmin, huasteleppa levveemmin /

Huasteleppa levveemmin, huasteleppa /

Olin reissullani missä vuan päen mualimmoo /

Veri vettää takas aina minut Kuopioon! /

Ja tulen kottiin! Poeka tulloo kottiin!”

Kertosäettä kirjoittaessani valitsin tietoisesti yksinkertaisen lähestymistavan. Vaikeasti ymmärrettävät säkeistöt tarvitsivat rinnalleen helposti mukana laulettavan kertosäkeen. Ensimmäinen kerto toistaakin kappaleen alussa esitellyn ”huasteleppa levveemmin” -teeman, mutta jatkaa sitä toisella osalla. Helppo hokema alkuun ja pari paikkaansa pitävää väitettä perään, siitkö on toimivat kertosäkeet tehty? Joel Hirschhornin mukaan ideaalinen pop-kertosäe sisältää kolme elementtiä: tanssittavan rytmin, kertakuuntelusta muistiin jäävän melodian sekä tekstin, joka kuljettaa tarinaa eteenpäin. (Hirschhorn 2001, 122.) Tässä tapauksessa kertosäe jatkaa kappaleen hengen mukaisesti savon murteella, mukana laulettavalla melodialla tanssittavaan rap-rytmiin. Selvennetään vielä, että kertosäkeen viimeiset linjat viittaavat kuopiolaisen jääkiekkjoukkueen kannatukseeni. Jos ei ”Poika”-lempinimeä totteleva Kanada-malja matkaa keväällä kiekkokauden päättyessä KalPan mukana Kuopioon, niin ainakin minä tulen takaisin kotiini Savoan.

3.3.3 Toinen säkeistö

*"Viimesen versen mä omistan puhuakseni taas holista /
 Niinku ennenkin mut nyt sen teenkin, et savon kielellä mä säkeitäni koristan /
 Nyt äkäseen tästä ne pelekät tuhnut voi poistuu /
 Ku hätäseen räpätes ja ryypätes tääl voi roiskuu /
 En aio ättäröidä kuhan ällyytän, harvoin nyrjähdän kun mä rypsäytän /
 Röelään vaan kyliillä öetä, vaekka lupsakka kamun takii mytinöin mä /
 Ja toesinaan, emunpoikasen ajattaa höyryymään, härveemään ja huseemaan /
 Ku tää luokkakokous kokoo koko jengin samaan nurkkapöytään ja hutikkaan /
 Erittäin hikisenä enää saa mitään selvää /
 Aamulla ilettaa kun en tiedä mistä herään /
 Mut nyt kampeen kunnan kumaraan /
 Jos on valuakseen annan kuolan valuu vaan /
 KSP siitä kuka lähtee hakemaan pölökyn jälkeen vielä Maljon parempaa /
 Ilman taju ja sieluukin kohta, mut Kuopios ollaan, voita nenään, naula ohtaan!"*

Toinen säkeistö poikkeaa ensimmäisestä pitämällä sisällään lyhyen tarinan eräästä kuvitteellisesta alkoholinhuuruudesta illasta. Seuraavassa lyhyt oppimäärä savolaisesta alkoholin käyttöön liittyvästä sanastosta.

"Äkänen" tarkoittaa tässä yhteydessä vihaisen sijaan nopeaa ja "pelekkä tuhnu" on jälleen ystäväpiirini sanavarastoa ja tarkoittaa ihmistä tai asiaa, josta ei liiemmin pidetä tai jota ei arvosteta. "Ättäröinti" on riidan haastamista, "ällyyttäminen" leikkimielistä yllyttämistä, "nyrjähtäminen" alkoholin liikakäytöstä johtuvaa väsymistä ja "rypsäyttäminen" alkoholin nauttimista. "Röelääminen" tarkoittaa esimerkiksi julkisilla paikoilla turhan päiten oleskelua, ilmaisu "kylillä" julkisia paikkoja ja "mytinöiminen" tappelemista. Näillä avuilla seuraavat säkeet pitäisi aueta: *"Nyt äkäseen tästä ne pelekät tuhnut voi poistuu / Ku hätäseen räpätes ja ryypätes tääl voi roiskuu / En aio ättäröidä kuhan ällyytän, harvoin nyrjähdän kun mä rypsäytän / Röelään vaan kyliillä öetä, vaekka lupsakka kamun takii mytinöin mä"*. Voi olla tämän patkan ansiota, että Mikko Määttänen (2010) on yltynt Timi Lexikon -levyarviossaan kirjoittamaan näin: "Sanoitukset on kirjoitettu esittäjän kannalta kunnioitettavan monimutkaiseen muotoon. Näin

ollen genrehienouksien ystävät saavat nauttia melkoisesti ainakin multiriimeistä. Välillä "multiriimittely" tuntuu jopa liian kevyeltä termiltä käytettäväksi tästä tykityksestä."

"Emunpoikanen" tarkoittaa pientä tai nuorta ihmistä. "Höyryäminen", "härveäminen" ja "huseeminen" tarkoittavat kaikki käytännössä samaa asiaa, eli päihtyneenä julkisella paikalla esiintymistä. "Kunnon kumara" sekä "kuolan valuminen" taas tarkoittavat tiettyä, vahvasti päihtynyttä olotilaa, jolloin jälkimmäinen ilmaisu voi jopa konkretisoitua sanoista käytäntöön. "Pölökky" on tuopillinen olutta ja "Maljon parempi" eräs lyhyt drinkki. "Ilman sielua" sekä "voita nenään, naula ohtaan" ovat myös molemmat ystäväpiirini käytössä olevia sanontoja erittäin vahvasta humalatilasta.

3.3.4 Toinen kertosäe

*"Huasteleppa levveemmin, huasteleppa levveemmin /
Huasteleppa levveemmin, huasteleppa /
Olin reissullani missä vuan päen mualimmoo /
Veri vettää takas aina minut Kuopioon! /
Ja tulen kottiin! Poeka tulloo kottiin! /*

*Olin reissullani missä vuan päen mualimmoo /
Veri vettää takas aina minut Savvoon! /
Ja tulen kottiin! Poeka tulloo kottiin!"*

Jälleen tulkkauksen tarpeessa olevan säkeistön jälkeen on aiheellista palata yksinkertaiseen kertosäkeeseen, jota päätin elävöittää muuttamalla toista puolikasta hieman toiseen kiertoon. Olinpa missä tahansa päin maailmaa, palaan aina joko tarkemmin sanottuna Kuopioon, tai ainakin Savon rajojen sisäpuolelle. Näin kosiskelen vielä loppuun isompaa kuulijakuntaa Savon "piäkaapunnin" ulkopuolellakin.

4 SANOITTAMANI ALBUMIN KAUPALLINEN HYÖDYNTÄMINEN

Debyyttialbumini Vähät valitan julkaistiin KHY Suomen Musiikin toimesta 2.6.2010. Warner Music Finlandin jakelemana se levisi asiantunteviin levykauppoihin. Sekä digitaalisten että fyysisten äänitteiden myynnistä minulle maksetaan levytyssopimuksessani määritetty prosenttiosuus. Olen sanoittanut levyn jokaisen kappaleen ja vain yhdestä albumin kappaleesta (Seinät) löytyy lisäksi vieraileva sanoittaja/artisti. Olen promotoinnut äänitettä ja sen myyntiä mm. useissa internetmedioissa (Savon Popmusiikki ry. 2010), Basso-lehden (2009) ja Suosikin (2010) kaltaisissa printtijulkaisuissa sekä YleX-iltapäivän, YleX:n Himotuimmat-listan (Leskinen 2010) ja Summeri-tv-ohjelman vieraana käydessäni. Levyarvostelujakin on julkaistu esimerkiksi Rumban (2010) lisäksi monissa internetmedioissa (Gustafsson 2010).

(Kuva 1. Vähät valitan –albumin kansikuva. © Marko Juhani. 2010)

Taloudellisesti hyödyn eniten Reivaa-kappaleen saavuttamasta radiosoitosta. Kokonaan itseni sanoittaman kappaleen päätyminen YleX-kanavan soittolistalle (Sipola 2010), Voicen kesähittiaänestykseen sekä ainakin NRJ:n Hitti vai huti-äänestykseen tuo ensi kesäkuussa ensimmäistä kertaa mainittavat kotimaansoitoista kertyvät teostokorvaukset omalle kohdalleni. Live-keikoilla sanoittamistani ja esittämistäni kappaleista suoritetaan myös tekijänoikeuskorvaus. (Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto Teosto r.y. 2010.) Lisäksi Gramex maksaa korvaukset sekä äänitteen, että musiikkivideoiden julkisesta esittämisestä. (Gramex. 2010.) Tietysti artistin kassaan suurimmat tulot tuovat myös sanoittamisesta epäsuorasti johtuvat live-esiintymiset. Niitä albumin tiimoilta onkin ilmaantunut reilun parinkymmenen keikan vuositahtia. (Leskinen 2010.)

Vaikka levymyynti ei nykyaikana tuota pienemmälle artistille suuria voittoja, on albumin tekeminen aina käyntikortti seuraavia tuotoksia varten. Reivaa-kappaleen ansiosta radio- ja musiikkitoimittajat tietävät Timi Lexikonin ja seuraavan levyn kanssa radiosoiton saaminen on toivottavasti pykälän helpompaa.

Viimeistään työskennellessäni markkinointiassistenttina Sony Music Entertainment Finlandilla opin, että musiikkialalla kaikki tuntevat toisensa ja ilman kontakteja on vaikea edetä urallaan. Aikani Sony Musicilla, Reivaa-singlen menestys sekä Vähät valitan -albumini julkaiseminen keikkoineen ovat kaikki askeleita eteenpäin niin artistin kuin sanoittajan uralla. Näinpä tämänkin äänitteen kaupallinen hyödyntäminen voi konkretisoitua selkeämmin vasta myöhemmässä vaiheessa, tulevien julkaisujen kautta.

5 POHDINTA

Asetin opinnäytetyöni tavoitteeksi tarkastella tekstejäni ja tätä kautta kehittyä sanoittajana. Valitsin sanoittamisesta kertovan aiheen myös siksi, että itselleni sekä muille aloitteleville sanoittajille olisi helpompi etsiä ne väylät, joita pitkin sanoitukset voivat päätyä pöytälaatikoiden syövereistä aina artistien levyille asti.

Vaikka omien sanoitusten analysoiminen on yllättävän hankalaa, oli se lopulta mielenkiintoista, antoisaa ja varmasti hyödyllistä. Aluksi tuntui, ettei omista sanoituksista voi kertoa mitään, mitä ei ole kerrottu jo tekstissä itsessään. Luin kuitenkin kirjoittamani lyriikat useampaan kertaan ja löysin kohtia, joihin tahdoin löytää syyn, miksi mitäkin olin kirjoittanut. Toisinaan sanoituksista löytyi myös otteita, jotka kaipasivat lisäselvennystä, tai jotka itsekkin ymmärsin toisella, vaihtoehdoisella tavalla vasta tekstejä tarkemmin analysoidessani.

Opin myös olevani verrattain monipuolinen sanoittaja. Kaikki tässä työssä esittelemäni tekstit poikkeavat tyyllillisesti toisistaan. Reivaata kuunnellessaan ei tarvitse miettiä tekstin syvempää sanomaa, kun taas Rooli aukeaa paremmin sitä mukaa, mitä tarkempaan sanoituksia kuuntelee. Huasteleppa levveemmin-kappaleen ollessa kauttaaltaan iloista verbaalitykitystä kotoisan leppoisaalla savon murteella. Tiedän myös kirjoittavani koko Suomen kansan kuultavaksi kelpaavia tekstejä, jos minä itse, itseni pahimpana kriitikkona, kykenen purkamaan sanoitukseni osiin ja objektiivisesti analysoimaan niitä. Kokematta sanoitusharrastukseni lopettamaan pakottavaa häpeää.

Toivon myös tasoittaneeni edes hieman kynnyistä tuleville tekstittäjille avaamalla sanoitusten elinkaarta pöytälaatikoista artistien levyille liitteenä olevalla Janne Halmkronan haastattelulla. Biisien tekijöiden kannattaa rohkeasti tiedustella sopivien artistien levytysaikatauluja ja tehdä demot valmiiksi ajallisesti oikeaan saumaan. Levy-yhtiössä työskennelleenä tiedän, että on äärimmäisen tärkeää lähettää demot oikealle henkilölle. Eli juuri sille A&R:lle, joka vastaa sen artistin tuotannosta, kenen levyille tekemäsi biisin haluat. Niin oikea A&R kuin levytysaikataulut selviävät varmimmin ottamalla yhteys artistin levy-yhtiöön.

LÄHTEET

Basso. 2009. 5/2009 (s. 56-63)

Cazaubon, M. 2003. Songwriting Techniques. Luettu 11.1.2011.
<http://www.ultimatesongwriting.com/songwriting-techniques.html>

Gramex. 2010. Äänitteillä esiintyvät taiteilijat. Luettu 22.10.2010.
<http://www.gramex.fi/index.php?mid=130>

Gustafsson, A., Aho, M. 2002. Mikko saa relaa! - eli Pekka Myllykosken laulutekstejä tarinoilla höystettynä. Helsinki: Love Kustannus Oy.

Gustafsson, F. 2010. Timi Lexikon: Vähät valitan / Karma Musiikki. Luettu 22.10.2010.
http://www.vertigo.cd/index.php?option=com_content&task=view&id=4283&Itemid=85

Halmkrona, J. A&R Manager. 2010. Puhelimitse toteutettu haastattelu. 5.11.2010. Haastattelija Leskinen, T. Litteroitu.

Heikkinen, R. 1997. Ruma bändinpoikanen. Helsinki: Tammi.

Hirschhorn, J. 2001. The Complete Idiot's Guide to Songwriting. eBook. Luettu 15.12.2010.
http://www.ebook3000.com/muisc/Complete-Idiot-s-Guide-to-Songwriting_105585.html

Huhta, M. 2008. Aamukoista tähtivyöhön - Laululyriikan fraasikirja. Jyväskylä: Gummerus Kustannus Oy.

Leskelä, A. 1997. Sanojen Takana Vexi Salmi – 80 laulua Veikko Salmen teksteihin. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Levykauppa Äx. 2010. V/A: Pipefest. Luettu 22.10.2010.
http://www.levykauppax.fi/artist/v_a/pipefest/

Levykauppa Äx. 2010. V/A : The Voice kesähitti - kesähitit 2000-2010. Luettu 22.10.2010.
http://www.levykauppax.fi/artist/v_a/the_voice_kesahitti_kesahitit_2000_2010/

Kaivanto, P. 2008. Tekijänoikeustulot eivät ole palkkaa. Luettu 24.11.2009.
http://www.elvisry.fi/index.php?Itemid=116&id=260&option=com_content&task=view

Kero, E., Metso, J. 2007. Pieni kirja Juhani Leskisestä. Helsinki: Multikustannus Oy.

Korjus, T. 1972. Eka juttu. Teoksessa Kanerva, T. (toim.) 1978. Laula Pieni Laulu... - Henkilökuvia aikamme lauluntekijöistä. Pirkkala: Lehtijussi Oy:n kirjapaino.

Korpeinen, R. 1987. Ekkös Sää Juice Oo – dokumentti Juice Leskisestä. Juva: WSOY.

Kostiainen, P., Takalo, J. 2004. Sinä olet tähti - matkaopas poptähteyteen. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Teos.

Leskinen, T. 2010. Keikat. Luettu 27.10.2010.
<http://www.timilexikon.com/index.php?q=node/2>

Leskinen, T. 2010. Tänään Redrumissa, huomenna Himotuimmissa. Luettu 22.10.2010. <http://www.timilexikon.com/index.php?q=node/20>

Mustonen, L. 2010. Timi Lexikon - Vähät valitan. Luettu 20.10.2010.
<http://www.ksml.fi/viihde/levyt/timi-lexikon-v%C3%A4h%C3%A4t-valitan/573096>

Määttänen, M. 2010. Timi Lexikon - Vähät valitan. Luettu 20.10.2010.
<http://tuoreetplatat.blogspot.com/2010/08/timi-lexikon-vahat-valitan.html>

Rumba. 2010. 11/2010 (s. 40)

Salo, H. 2005. Sateen Ääni – Laulutekstejä ja tekstejä lauluista. Helsinki: Like.

Salo, J. 1993. Juha Vainio – Sellaista elämä on. Helsinki. Kirjayhtymä.

Savon Popmusiikki ry. 2010. Timi Lexikon. Luettu 22.10.2010.
<http://www.savopop.net/bandit/heina10.html>

Suosikki. 2010. 8/2010 (s. 22-25)

Säveltäjän Tekijänoikeustoimisto Teosto r.y. 2010. Tilitysaikataulu. Luettu 22.10.2010. <http://www.teosto.fi/fi/tilitysaikataulu.html>

Sipola, T. 2010. Timi Lexikon. Luettu 22.10.2010.
<http://elektropaissan.blogspot.com/2010/04/prime-time-music-timi-lexikon.html>

LIITTEET

LIITE 1 A&R Manager Janne Halmkronan haastattelu

LIITE 2 Timi Lexikon – Vähät valitan -albumi (2010 Suomen Musiikki / Karma Musiikki)

LIITE 3 Musiikkivideodvd, joka sisältää videot kappaleista Reivaa (ohjannut Mikko Mällinen) sekä Huasteleppa levveemmin (ohjannut Mika Antero)

Opinnäytetyössäni analysoimat sanoitukset löytyvät liitteenä olevan CD:n kappaleista:

2. Reivaa

8. Rooli

12. Huasteleppa levveemmin

A&R MANAGER JANNE HALMKRONAN HAASTATTELU

1) Kun puhutaan pop-kappaleesta, millainen sanoitus herättää levy-yhtiön kiinnostuksen, Sony Music Entertainment Finland Oy:n A&R Manager Janne Halmkrona?

-Sanoitus on tärkeä osa kappaletta. Sanoituksessa pitää olla joku tarttumapinta, puhuttelevuus tai elementti, josta tulee fiilis että sanoittajalla on jotain sanottavaa. Tuore tapa ilmaista asioita ja ajatuksiaan on aina plussaa.

2) Laulun sanoittamiseen ei varmasti ole yhtä oikeata tapaa, mutta toistuvatko jotkin tietyt asiat tai teemat usein hyvissä pop-sanoituksissa?

-Rakkaus ja ihmissuhteet ovat tietysti yleisimpiä teemoja, mutta hyviä sanoituksia saa mistä vain aiheesta, esimerkiksi käy PMMP:n matkalaulu. Tuore aihe tai näkökulma tuttuun aiheeseen eivät tässäkään asiassa ole pahaksi.

3) Kumpi ratkaisee enemmän, hyvä sävellys vai hyvä sanoitus? Miksi?

-Niitä on yleensä vaikea irroittaa toisistaan. Toisinaan, jos sävellys on tarpeeksi hyvä, voi keskinkertainenkin teksti mennä läpi. Ensivaikutelma tulee kuitenkin usein sävellyksestä. Mikä taas ratkaisee biisin hyvyyden, sitä on vaikea sanoa. Vaikuttava teksti voi tehdä keskinkertaisesta sävellyksestä hitin. Nämä ovat tapauskohtaisia asioita, eikä yleistävää sääntöä ole olemassa.

4) Kumpi ratkaisee enemmän, hyvä sanoitus vai hyvä laulumelodia? Miksi?

-Nämä ovat minulle pitkälti sama asia. Laulumelodia on tekstin tapaan iso osa biisiä. Tosin niinkin olemme tehneet, että A&R:n ominaisuudessa olen kehottanut bändiä tekemään uuden laulumelodian kertosäkeen entuudestaan hyvään tekstiin. Silloin sävellys ja sanoitus olivat täydellisiä, mutta kertosäkeen lopulliseen laulumelodiaan päädyimme vasta useita vaihtoehtoja kokeiltuamme.

5) Miten aloittelevan sanoittajan olisi parasta toimia saadakseen pop-sanoituksiaan julkaistuksi?

-Yleensä muille artisteille tarjottavat biisit ovat syntyneet tuotantotiimin työnä. Eli säveltäjä ja sanoittaja tekevät biisin valmiiksi ja lähettävät demon meille levy-yhtiöön. Sopivan artistin löytyessä tarpeeksi hyvä biisi päättyy julkaisuun. Sokkona demoja ei kannata lähettää, sillä etsimme kausittain biisejä vain niihin projekteihin, jotka sillä hetkellä ovat työn alla.

Pelkkien tekstien tarjoajat olen ohjannut ottamaan yhteyttä kustantajiin. Valitettavasti meilläkään levy-yhtiöissä ei ole aikaa opastaa jokaista biisin tekijää urallaan eteenpäin. Uusia tekstin tekijöitä kuitenkin tarvitaan tähänkin maahan.

6) Miten ammatikseen sanoituksia kirjoittavat muusikot toimivat saadakseen sanoituksiaan julkaistuksi?

-Biisintekijät selvittävät etukäteen mihin projekteihin levy-yhtiöt hakevat biisejä. Sitten he tekevät demot ja lähettävät sopivat biisit tarjolle A&R-henkilöille. Jos biisi menee seulastamme läpi ja sopiva artisti on parhaillaan tekemässä levyä, ilmoitamme tekijöille että varaamme biisin. Jos demo miellyttää myös artistia sekä albumin tuottajaa, käytämme biisin levyllä.

Toinen vaihtoehto on toimia kustannusyhtiön kautta, jolloin kustannusyhtiö tekee sopimuksen biisintekijän kanssa. Tällöin tekijä saattaa saada mahdollisia teostoennakoita, mutta ainakin hän saa biisinsä kustannusyhtiön kautta tarjottavaksi eri artisteille. Ulkomailla tämä on ainut tapa tarjota biisejä levy-yhtiöille, mutta Suomessa pienet piirit tarjoavat toisinaan biisintekijöille mahdollisuuden myös suoraan asioimiseen levy-yhtiöiden kanssa.

7) Millaisia palkkioita sanoituksista suunnilleen maksetaan? Joko biisikohtaisesti, tai onko olemassa muusikoita, jotka tehtailevat sanoituksia kuukausipalkalla?

-Kustannusyhtiöt voivat maksaa jotain, mutta levy-yhtiöt eivät osta tekstejä, eivätkä näin ollen maksa sanoituksista. Ainoat tapaukset, joissa sanoituksista on maksettu tekijälle kertaluontoisia korvauksia, ovat olleet jotkin biisien käännökset, joiden tekijänoikeusmaksut ovat menneet alkuperäisteoksen tekijöille. Muutoin sanoittajan tulonlähteenä toimivat teostokorvaukset.

8) Ja vielä lopuksi, millaisena näette sanoittajien/biisintekijöiden tulevaisuuden aikana, jolloin fyysiset äänitteet myyvät yhä vähemmän?

-Sehän tässä on dilemma. Jos levynmyynti laskee, artisti voi korvata vajauksen keikoilla, mutta mitäs jos kyseessä on pelkkä sanoittaja eikä hän keikkaile? Tulonlähteet ovat silloin levynmyynti ja radiosoitto. Onneksi ihmiset kuitenkin haluavat kuulla uutta musiikkia, uusia artisteja ja uusia tekstejä. Tilannetta helpottaa vähän formaattiohjelmat kuten Idols ja X Factor, jotka tuottavat laulajia, jolle tarvitaan sekä tekstejä että sävellyksiä. (Halmkrona 2010.)